

Fase 2 implementatie Ow: Beleid op orde

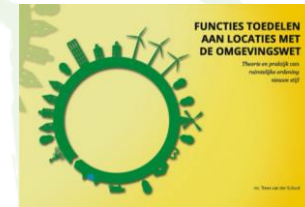
Raadswerkgroep Regionale
Samenwerking Noord Limburg
14 februari 2024.

Even voorstellen....

- Adviseren en opleiden
- Auteur/eindredacteur:

- Onderdeel van: www.omgevingswetwerk.nl en www.deomwentelaars.nl
- Blogs: www.vanderschootadvies.nl
- info@vanderschootadvies.nl

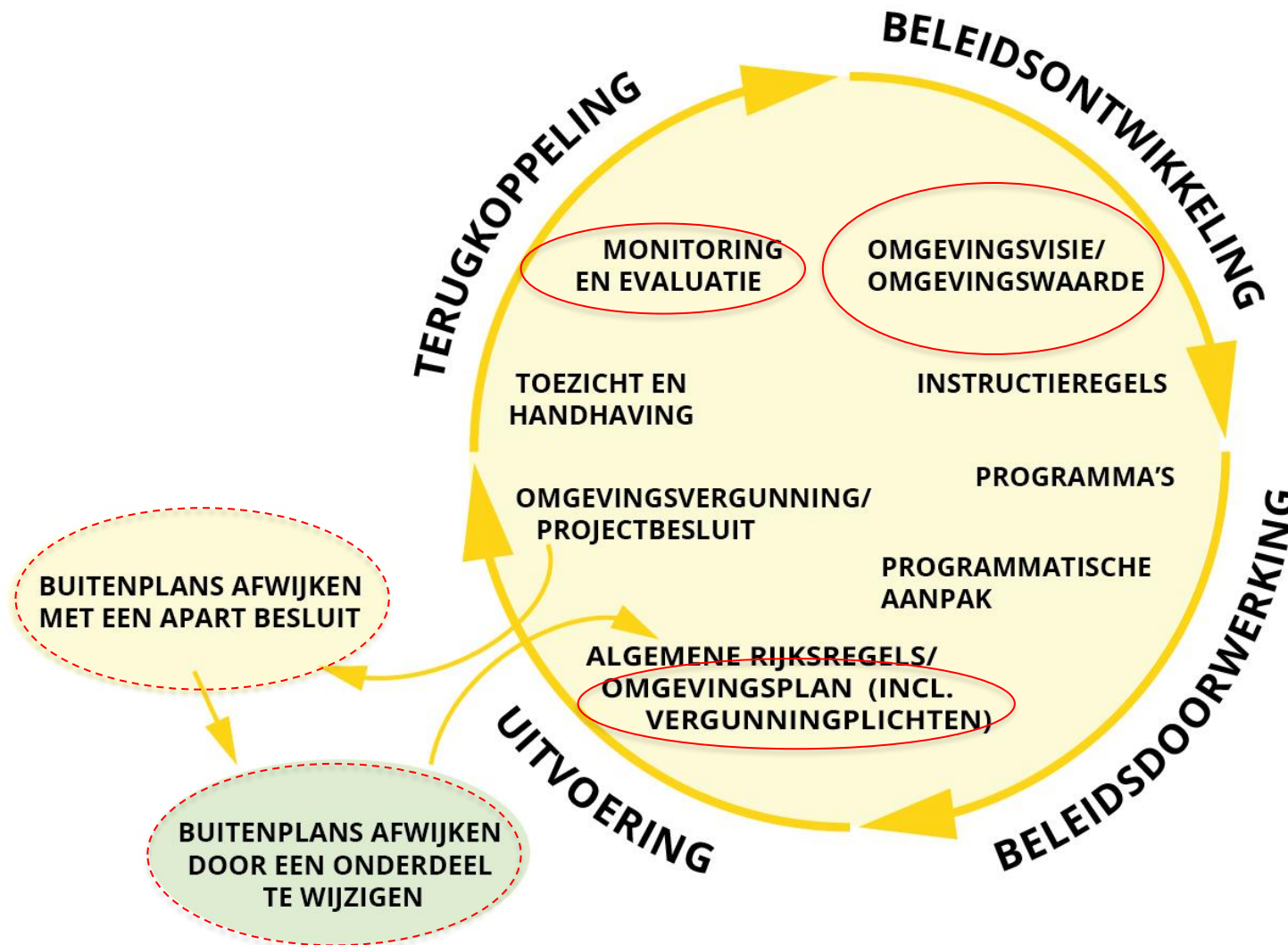

Stand van zaken Ow

- Fase 1: overgang naar nieuwe rechtssysteem per 1.1.2024
- **Fase 2: systeem van de Ow invoeren: beleid op orde:**
 - 1.1.2027 omgevingsvisie vastgesteld
 - start **beleidscyclus + cultuurverandering.**
- Fase 3: regels van de gemeente op orde: tot 1.1.2032
 - Werken aan nieuw omgevingsplan (gefaseerd vaststellen?)
 - Werken met tijdelijk omgevingsplan
 - Veel Omgevingsvergunning Bopa
- Fase 4: Omgevingswet ingevoerd, cultuurverandering klaar

Systeem: beleidscyclus

Kader:

Art. 2.1 lid 1:

- met het oog op de **doelen** van de wet,
- tenzij daarover specifieke regels (AMvB's, provinciale verordening)

Doelen? Verbeterdoelen

Versnellen en verbeteren
besluitvorming

Samenhangende benadering beleid,
besluitvorming en
regelgeving

Bestuurlijke afwegingsruimte

Inzichtelijkheid,
voorspelbaarheid en
gebruiksgemak

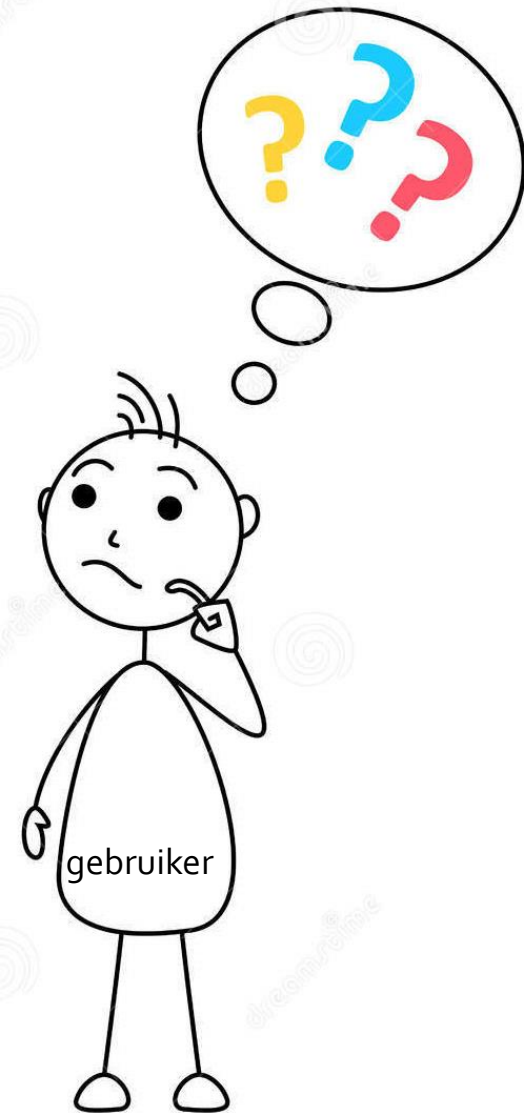

Voor de gebruiker eenvoudig beter en digitaal raadpleegbaar rechtssysteem

Wie is de gebruiker?

- Bedrijven
- Burgers
- Woningbouwcorporaties
- Belangengroeperingen
- Projectontwikkelaars/initiatiefnemers
- Raadsleden
- Mensen van andere overheden
- Jonge en/of nieuwe ambtenaren
- Bestuurders.

Inhoud: maatschappelijke doelen

(art. 1.3)

‘Deze wet is **met het oog op**

- duurzame ontwikkeling,
- de bewoonbaarheid van het land en
- de bescherming en verbetering van het leefmilieu

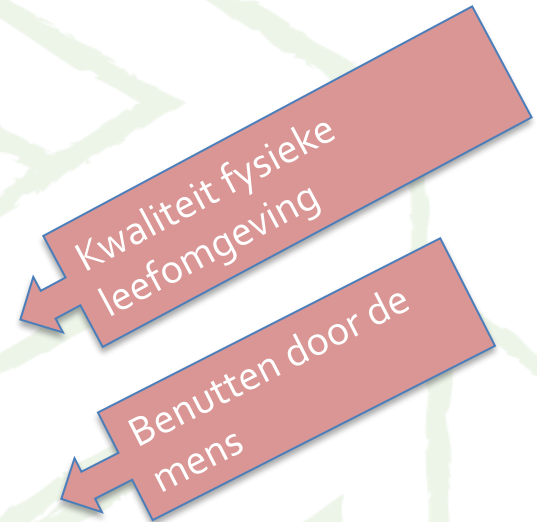
gericht op het in onderlinge samenhang

a. **bereiken en in stand houden** van een:

veilige en gezonde fysieke leefomgeving
en een goede omgevingskwaliteit,
ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur,

en

b. doelmatig **beheren, gebruiken en ontwikkelen** van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.’

= leefomgevingen maken

- integrale, samenhangende benadering = gebiedsgericht
- Kaders/sturing:
 - Beleidscyclus
 - Omgevingsvisie:
 - hoofdlijnen kwaliteit
 - hoofdlijnen voorgenomen ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud gemeente
 - hoofdzaken integrale beleid
 - Omgevingsprogramma's:
 - Beleidsuitwerking thema + maatregelen
 - Beleidsuitwerking gebied + maatregelen
 - Omgevingsplan
 - Participatiebeleid

= 'geest van de wet'
= anders kijken en werken
= cultuurverandering.

Wat staat er in beleidsdocument?

- Analyse kwaliteit o-situatie = **waardeoordeel**
- Ambities en doelen = **belang van de gemeente** bij (betreffende onderdeel van) fysieke leefomgeving
- Keuzes: wat gaat de gemeente **doen**?
 - Beleidsregels
 - Maatregelen om doelen te halen (anderen inschakelen?)
 - Tijd om doelen te halen.

Cultuurverandering:

- *Van functiedenken naar kwaliteitsdenken*
- *Van sectoraal beleid opschrijven naar doelen halen*

Juridische kant

<https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/beleidsregels/>

- Art. 13.4 Awb: **beleidsregel** = ‘bij besluit vastgestelde algemene regel – geen algemeen verbindend voorschrift -, omtrent:
 - afweging van belangen,
 - vaststelling feiten
 - uitleg wettelijke voorschriften bij een bevoegdheid
- Rechtsgevolg: **zelfbinding met inherente afwijkingsbevoegdheid**
 - Artikel 4:82 Awb: naar verwijzen bij motivering besluiten = beloning op visie
 - Artikel 4:84 Awb: bestuursorgaan handelt conform beleidsregel tenzij:
 - dat voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden
 - onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen **doelen**
 - = belanghebbenden kunnen zich erop beroepen (vertrouwensbeginsel)
- Praktijk: er is beleid met en zonder beleidsregels!!!

Wat gebeurt er bij een concreet besluit?

- Vertaling beleidsdoelen: concreet en juridisch!
- Bedoeling = werken met:
 - 'Intaketafel' = interne beleidstoets + interne samenwerking
 - is het niet onwenselijk? = geen voorschot nemen op uitkomst participatie!
 - = bij ontbreken beleid kun je gemeenteraad bevragen!
 - 'Omgevingstafel': vroegtijdige participatie
 - Is het wenselijk?
 - Onder welke voorwaarden?
 - Afstemmen op andere initiatieven

Cultuurverandering: niet meer werken met het principebesluit!

<https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/de-willekeur-van-het-principebesluit>

<https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/nog-eens-de-willekeur-van-het-principebesluit>

Bestaand beleid

<https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/omgevingsvisie-gemeente/bestaand-gemeentelijk-beleid-omgevingswet/>

- Anticiperende omgevingsvisie/omgevingsprogramma's die aan eisen Ow voldoen blijven gelden.
- Zo niet dan gelden via overgangsrecht: Verkeer- en vervoersnota, Milieubeleidsplan en Structuurvisie art. 2.1 lid 1 Wro
- Van rechtswege: tijdelijk omgevingsplan
- Speciaal overgangsrecht voor: rioleringsplan, actieplan geluid, structuurvisie art. 2.1 lid 2 Wro, welstandsnota en nota bodembeheer.
- Voor de rest:
 - Geen overgangsrecht!!!
 - Verwijzingen kloppen waarschijnlijk juridisch niet meer
 - Gemeenteraad bepaalt of dit blijft gelden naast omgevingsvisie

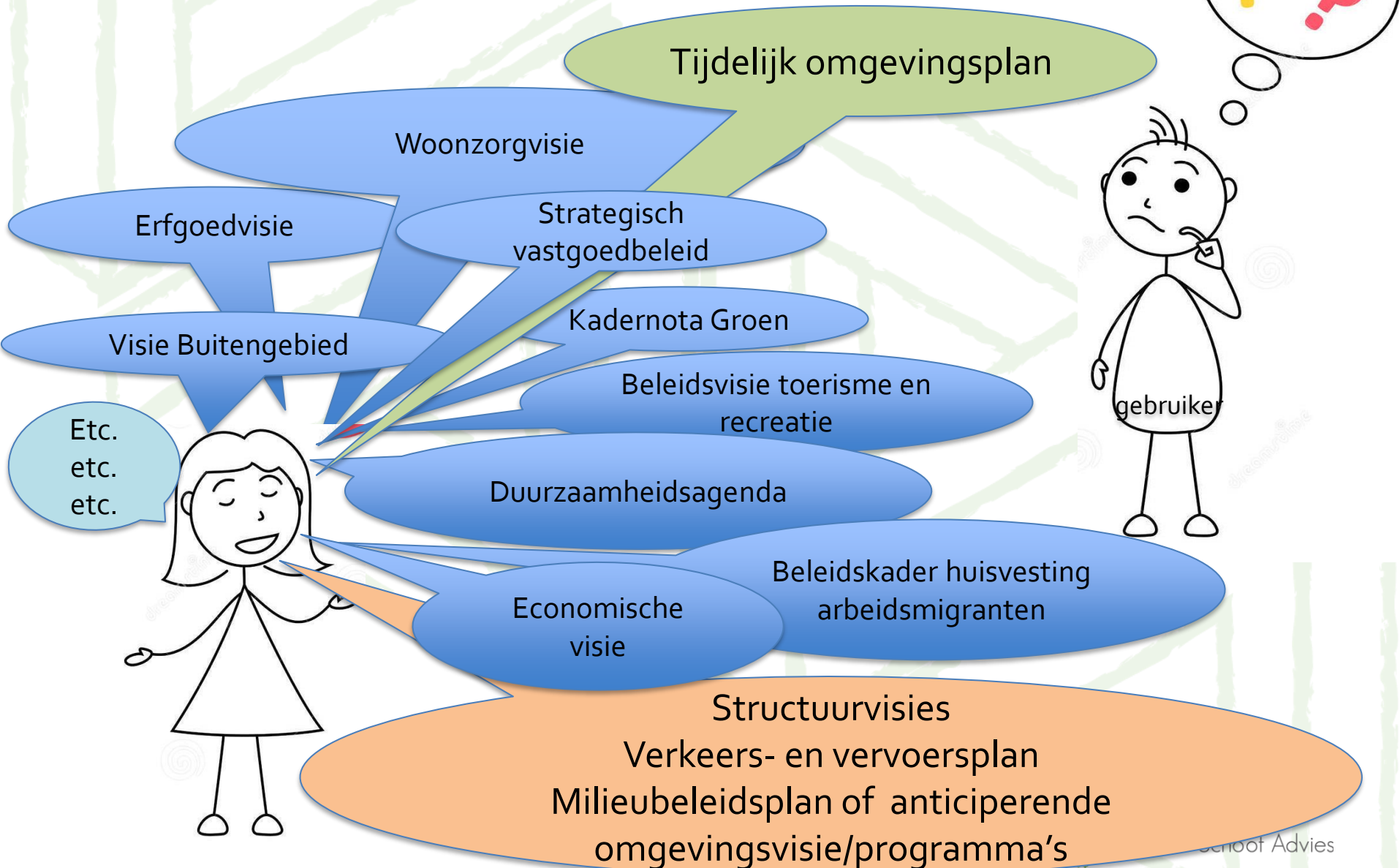

Stonden er beleidsregels in?

- Art. 4.114 lid1 IwOw: **Welstandsnota**
=automatisch **beleidsregel** per 1.1.2024
- **Nota bodembeheer**
 - deels onderdeel tijdelijk omgevingsplan,
 - deels om te zetten naar nieuwe instrumenten
 - (zie: iplo-pagina hierover)
- **Overige beleidsregels in allerlei documenten:**
 - Geen overgangsrecht!!!
 - verwijzingen kloppen waarschijnlijk juridisch niet!!!!

De praktijk...

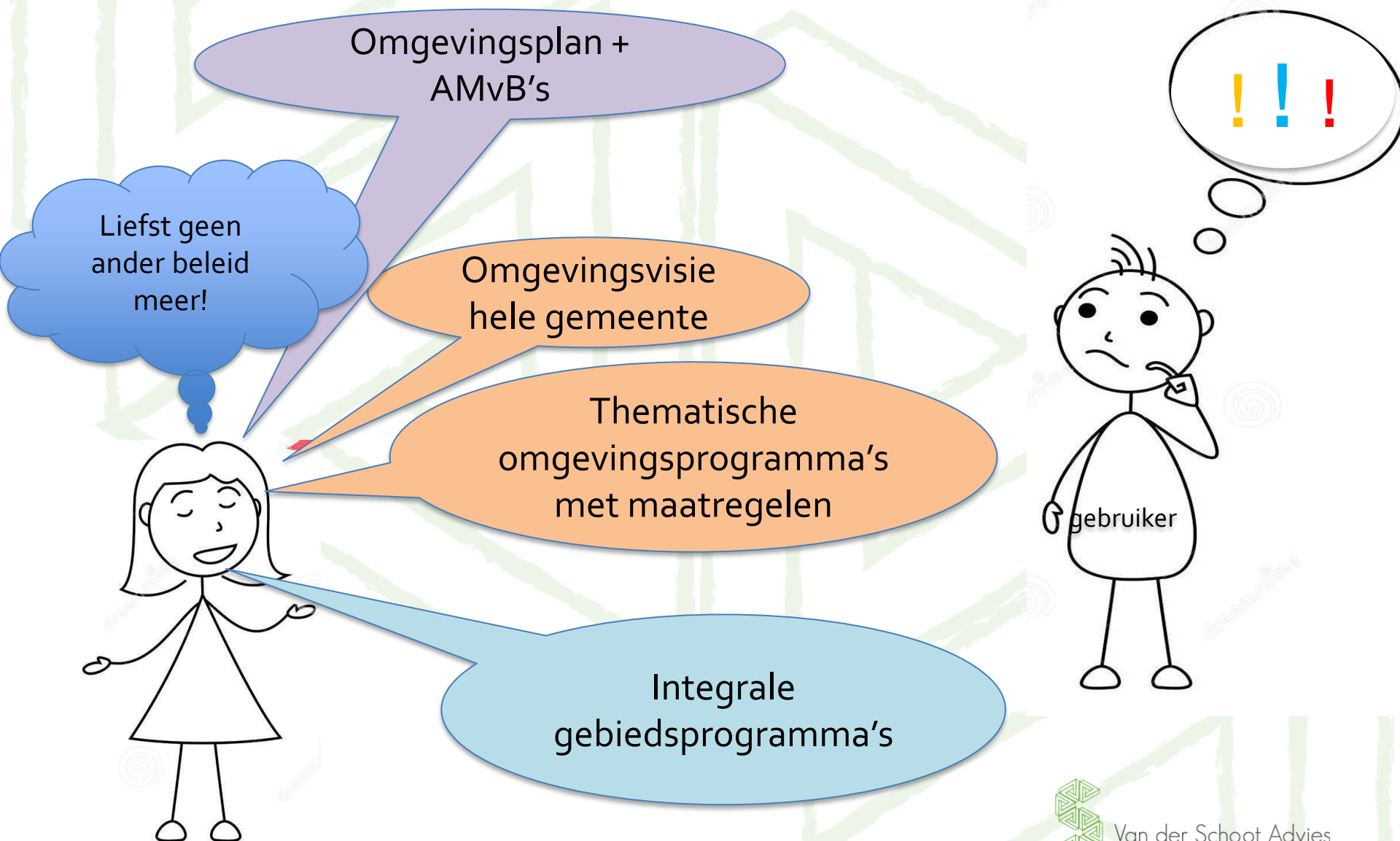

Dus bedoeling fase 2 is....

- 1 omgevingsvisie + naar keuze omgevingsprogramma's voor gebied of thema.
- Liefst daarnaast niks!!
- Van bestaand beleid
 - hoofdzaken opnemen in omgevingsvisie
 - Zo niet: expliciet bepalen of het blijft gelden als 'buitenwettelijk beleid'
 - Maar: dat past niet bij de geest van de wet/verbeterdoelen!
 - **Tip iplo: haal de beleidsregels eruit, stel die opnieuw vast en trek de documenten in.**

De beoogde verandering!

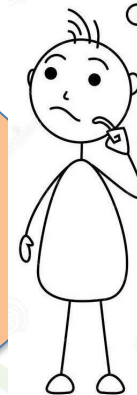
Problemen huidige praktijk..

.....en.....

Beleidsinventarisatie:
meer dan 150
nota's.....

Erfgoedvisie,
duurzaamheidsagenda
kadernota groen,
woonzorgvisie en
buitengebied : al 212
pagina's

Sleutelprojecten, kernprojecten, kaders,
agenda, duurzaamheidsprojecten,
nieuwe projecten, speerpunten, global
goals, actiepunten, spelregels,
fundamenten en plusprojecten

Wat zijn beleidsregels? Wat
zijn maatregelen?

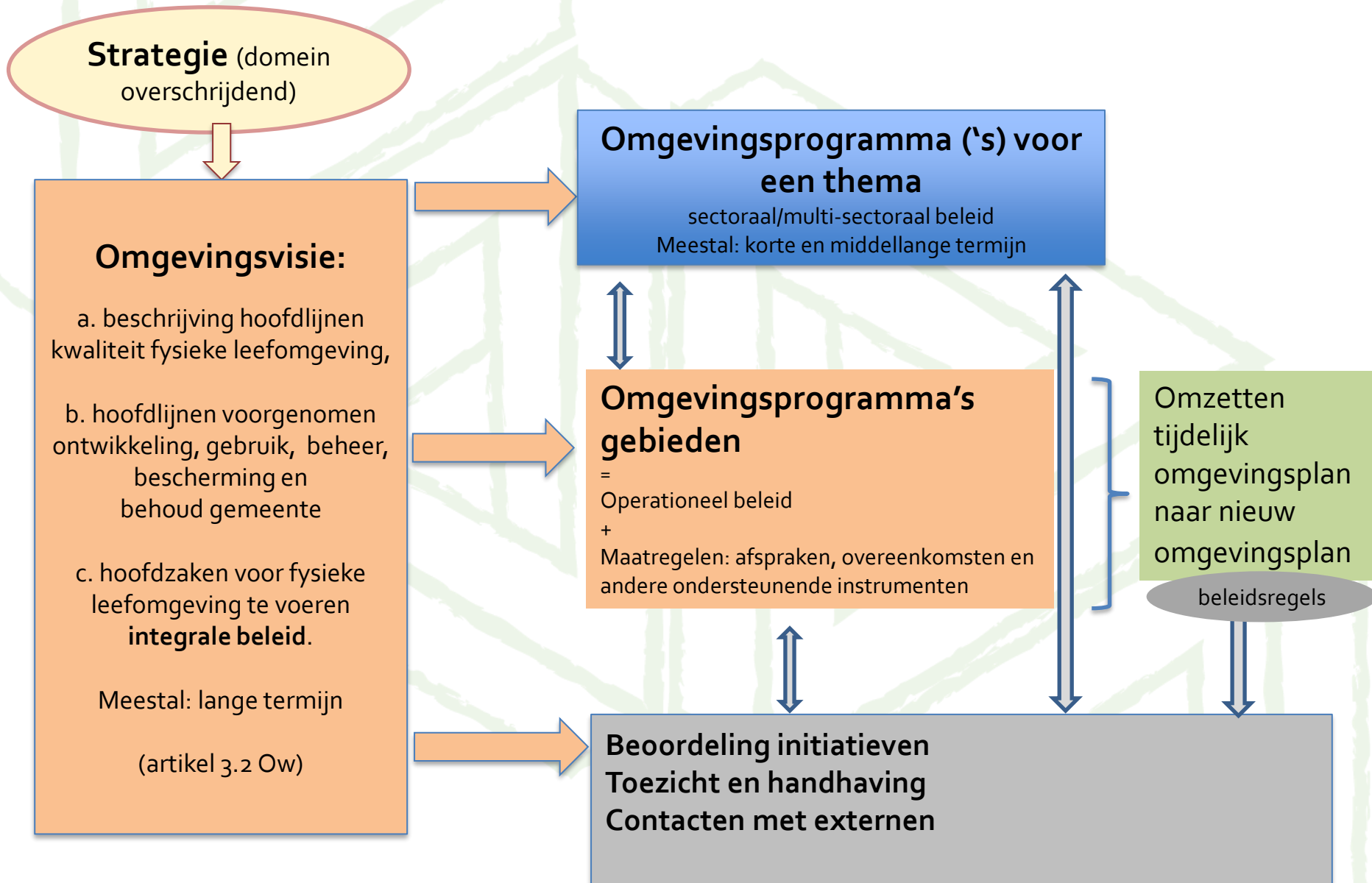

Moet dat anders?

- **Ja, volgens Raad Leefomgeving en Infrastructuur, 'Uitvoering aan zet':**
 - Er is sprake van systeemfalen bij RO!!!
 - 1 van de 5 belemmeringen voor uitvoering Rijksbeleid:
 - Stapeling van sectoraal beleid
 - en daardoor complexiteit van beleid
 - Met als gevolg gebrekkige uitvoering
 - en 'krakend vastlopen van Nederland' bij moeilijke opgaven.
- **Ja, volgens Trees:**
 - Geldt ook voor decentrale overheden....
 - Lastig met huidige arbeidsmarkt
 - Arme gebruikers!
 - Oorzaak van wantrouwen
- **Wat vindt u ervan? Kunt u bijvoorbeeld evalueren?**

‘beleidshuis’ bouwen

Eventueel wenkend perspectief

Strategie (domein
overschrijdend)

Omgevingsvisie:

a. beschrijving hoofdlijnen
kwaliteit fysieke leefomgeving,

b. hoofdlijnen voorgenomen
ontwikkeling, gebruik, beheer,
bescherming en
behoud gemeente

c. hoofdzaken voor fysieke
leefomgeving te voeren
integrale beleid.

Meestal: lange termijn

(artikel 3.2 Ow)

Dorpsomgevingsprogramma

Per dorp of 1 programma voor meerdere dorpen

Bedrijfsomgevings- programma

Programma voor bijzondere wijk

Wijziging
omgevingsplan

beleidsregels

Beoordeling initiatieven
Toezicht en handhaving
Contacten met externen

Eventueel nog wenkender perspectief

Strategie (domein overschrijdend)

Omgevingsvisie:

- a. beschrijving hoofdlijnen kwaliteit fysieke leefomgeving,
- b. hoofdlijnen voorgenomen ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud gemeente
- c. hoofdzaken voor fysieke leefomgeving te voeren **integrale beleid**.

Meestal: lange termijn

(artikel 3.2 Ow)

1 omgevingsprogramma

- Deel stedelijk gebied
- Deel buitengebied

wijziging
omgevingsplan

beleidsregels

Beoordeling initiatieven
Toezicht en handhaving
Contacten met externen

Voordelen

Instrumentele
samenhang

Sneller en
beter

- **Juridische status duidelijk** (beleidsdeel, beleidsregels en maatregelen)
- Sfeer bij **participatie bij concrete besluiten wordt anders**
- Te koppelen aan wijkaanpak **sociaal domein**
- Te koppelen aan gefaseerde vaststelling **nieuw omgevingsplan** (minder participatie bij plan)
- Concreter **toetsingskader** voor initiatieven en handhaving:
 - Participatie bij (B)Opa vindt niet meer over alles plaats
 - Mensen hebben minder onzekerheid + rechtsbescherming = werken aan vertrouwen
- **Raad kan grip houden en toch loslaten**

Praktische voordelen

Minder tekst en minder nota's
= minder werk voor iedereen

Zelfde taalgebruik =
duidelijkheid,
uniformiteit

Voorspelbaar en
inzichtelijk voor alle
gebruikers

Werkbaarheid
organisatie en inwerken
nieuwe mensen: brengt
continuïteit

Democratie: controlerende
rol en doorwerking beleid

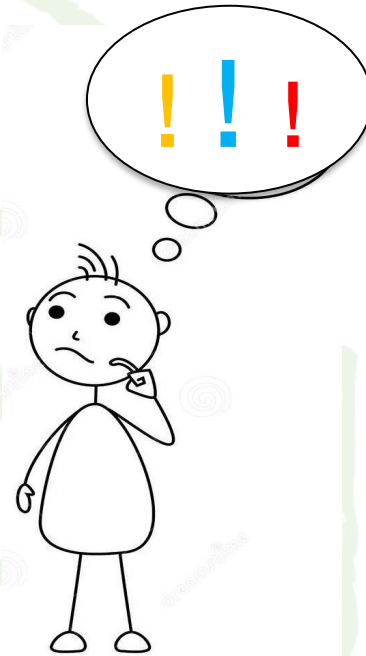
Nadeel

- Te controleren
- Burgers kunnen zich erop beroepen
- Beleid is niet meer vrijblijvend.

Nodig: 'discipline'

- **benaming** (strategie, omgevingsvisie, omgevingsprogramma en beleidsregels)
- **inhoud:**
 - Niet meer:
 - Politiek en verloop procedure/inbreng burgers: raadsvoorstel
 - Status document/wat het is: op de website
 - Geschiedenis van de gemeente: in het geschiedenisboek.
 - Wel:
 - Deel beleid/relatie naar omgevingsvisie en omgevingsplan
 - Deel beleidsregels
 - Deel maatregelen
- Op **vormgeving** (herkenbaarheid)
 - Ook bij uitbesteding!
 - = werken met formats
 - Te digitaliseren
- Op **taalgebruik en omvang** (gebruiker snapt het)

...verder nog nodig....

- Regie/secretariaat voor overzicht en actualiteit (griffie??).
- Gebiedsindeling (in de omgevingsvisie)
- Afspraken tussen raad, college, management en organisatie
 - = iedereen doet mee
 - Liefst getrokken vanuit management

'Commitment':

Zo werken wij! !!

Wanneer en hoe start je?

- Nu
- Vanuit inventarisatie bestaand beleid of vaststellen omgevingsvisie
- Praktisch:
 - maken van formats voor nieuw beleid
 - opstellen uitbestedingsbeleid
- Staat dan in uitvoeringsparagraaf van de omgevingsvisie en op de website

Eh....is wel flinke
cultuurverandering

....

Moet je dus
willen....

wat vinden jullie
ervan?

Slot

Ik wens u een mooie verandering.

info@vanderschootadvies.nl

